

KESERŰ BARNA ARNOLD

egyetemi adjunktus

Széchenyi István Egyetem, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Polgári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszék

DÁVID ÉS GÓLIÁT HARCA: AZ IRÁNYÍTÓZÓNÁS SPORTCIPŐ ESETE

BEVEZETÉS

Szabadalombitorlással kapcsolatos jogviták általában ritkán kerülnek a média és a publikum érdeklődési körébe. Ehhez legtöbbször valamilyen népszerű, sokak által ismert és használt, nagy piaci sikernek örvendő találmányra van szükség, és egy olyan multinacionális nagyvállalatra, amely szintén komoly reputációval rendelkezik, és méreteinél fogva a bitorló magatartást is elképesztő volumenben képes megvalósítani (mind mennyiségileg, mind összecszerülésében kifejezve). Ha ehhez magyar elem is társul, az pedig még testközelibbé teszi a pereket.

Ilyen szabadalombitorlási per volt Oroszi László feltaláló, és az Adidas Budapest Kft. közötti jogvita is, amely – több megsemmisítési eljárást és felfüggesztést is magában foglalva – végül mintegy 15 év után a Kúria ítéletével 2017 júniusában ért véget. A sajtóban a két fél jogi csatározását gyakran Dávid és Góliát harcaként jellemezték, amelyben a magyar feltaláló kereste az igazát a sportszergyártó óriáscéggel szemben. Jelen ünnepi tanulmányban ezt az ügyet kívánom részletesebben bemutatni, és néhány olyan anyagi jogi kérdést megvilágítani, amely az ügyben hozott ítéletekben a felszínre került. A per tárgyalása lényegében három szálon futott, amelyet a meghozott részítéletek és azok jogorvoslati eljárás keretében történő felülvizsgálata rajzolt ki. Ez a három fő kérdés a bitorlás tényének megállapítása és az objektív szankciók alkalmazása, a kötelmi jellegű ígények elévülésének kérdése, valamint

bitorlással elért gazdagodás megtérítésének az összecszerúsége. A következőkben a pert e három csapásirány mentén vizsgálom.

1. A PER TÁRGYÁVÁ TETT IGÉNYPONTOK

Oroszi László a feltalálója az ún. irányítózónás sportcipőnek, amely a labdarúgás során javítja a lövés pontosságát és előmozdítja a gólszerzést. 1996. október 14-én Oroszi a találmányára használati mintaoltalmi és szabadalmi bejelentést is tett, amelynek eredményeképpen 1997. szeptember 8. napján használati mintaoltalmat szerzett 1172-es lajstromszámon, származtatás révén pedig 2003. szeptember 15-én az akkori MSZH megadta a szabadalmi oltalmat.

Az első keresetet a felperes 2002. október 29-én nyújtotta be használati mintaoltalom bitorlása miatt (mivel ekkor még a szabadalom megadására irányuló eljárás nem zárult le), amelyet arra alapozott, hogy az Adidas által a piacra bevezetett „Predator Precision” és „Predator Mania” típusú futball cipőkön az általa feltalált és oltalom alá helyezett irányítózónák szerepelnek. A „Precision” cipőket a cég 2000-ben indította útjára a labdarúgó EB-n, ahol többek között a gólkirály Patrick Kluivert vagy a döntőben aranygölt szerző David Trezeguet is ezeket a lábbeliket viselte. A „Mania” típusú cipők a 2002-es, Dél-Korea és Japán által közösen rendezett Világ bajnoksággal egyidőben kerültek a boltok polcaira. A cipőt többek között olyan világhírű és népszerű játékosok viselték, mint Zinedine Zidane, David Beckham, Alessandro Del Piero és Raul. Így nem csoda, hogy a cégnek világszinten óriási bevételeket eredményeztek a cipők.

A territorialitás elvéből fakadóan a felperes Magyarországon a hazai szabadalom bitorlása miatt indíthatott pert, így lett az ügy alperese az Adidas AG tulajdonában álló Adidas Budapest Kft. Az alperes a kereseti kérelemre reagálva megsemmisítési eljárást kezdeményezett az érintett használati mintaoltalommal szemben, ami miatt a bitorlási pert 2003. február 26-tól 2005. július 17. napjáig felfüggesztették. Az MSZH a mintaoltalmat megsemmisítette, ám ezt a döntést később a bíróság megváltoztatta. Eközben azonban a szabadalom megadására irányuló eljárás is véget ért, és a felperes a találmányára szabadalmi oltalmat szerzett, így 2005-ben a kereseti kérelem módosításával már szabadalombitorlásra alapozva folyt tovább a per. A forgatókönyv ismétlődött, az alperes ezúttal a szabadalmi oltalom megsemmisítése iránt nyújtott be kérelmet az újdonság és a feltalálói tevékenység hiányára alapozva, így – mivel ez visszaható hatállyal szüntetné meg a szabadalmi oltalmat, ezért előkérdése a bitorlás megállapításának – ismét felfüggesztették a per tárgyalását 2006. február 15-én. Ezután több éven át tartott a megsemmisítési eljárás, többszöri bírósági szakasszal, új eljárásra utasítással, míg végül 2012. március 27. napján jogerősen lezárult az az előkérdés, hogy a szabadalom érvényes-e, vagy pedig meg kell semmisíteni (ekkorra egyébként már díjfizetés hiányában megszűnt a szabadalmi oltalom, de ez a 2000-2004 közötti bitorló magatartás megítélését semmiben sem érinti). Az eljárás

eredményként kis mértékben korlátozták a szabadalmi oltalmat, így az alábbi, 222806-os lajstromszámú szabadalmi oltalom igénypontjainak figyelembevételével kellett a bíróságoknak a bitorlásról döntést hozniuk:

a) Sportcipő, különösen labdák továbbítási pontosságának fokozására, amely láb befogadására szolgáló belső teret határoló talprésszel (3) és a talprészhez (3) hozzáerősített felsőrésszel (4) rendelkezik, a felsőrész (4) bújtatónyílással (5), valamint a sportcipő felhúzását megkönnyítő és a bújtatónyílástól (5) induló hasítékkal (6) van ellátva, a hasíték (6) környezetében egy vagy több összehúzó szerv (7), valamint az összehúzó szervnek (7) a felsőrészhez (4) történő csatlakoztatására szolgáló kapcsolószervek (8) vannak elhelyezve,

b) és a felsőrész (4) külső felületének legalább az orrán (4b), belső részén (4d) és/vagy külső részén (4e) bevonat van (10),

c) a bevonat (10) legalább két irányítózónából (11) van összeállítva, az irányítózónák (11) külső oldalán (11a) a bevonat (10) anyagából kialakított ütközőszervek (21) vannak, minden irányítózónában (11) az ütközőszerveket (21) a bevonat (10) külső felületéből kiálló nyúlványokból (21a) és a közöttük elhelyezkedő fészkekből (21c) kialakított bordázat alkotja, a bordázat sűrű-bordázat, amelyben a nyúlványok (21a) közvetlenül egymás mellett, lényegében állandó távolságra és folytonosan helyezkednek el,

d) a nyúlványoknak (21a) a külső oldalból (11a) kiemelkedő tengelye (21b) a külső oldal (11a) felületi normálisával 1-80°-os hajlásszöget zár be,

e) és az említett rendezett egymás mellett futó bordázatszerű nyúlvány- és fészek elrendezések hosszirányai a hasíték (6) felől a talprész (3) felé terjednek,

f) a bevonatnak (10), valamint a belőle kiálló nyúlványoknak (21a) az anyaga gumi,

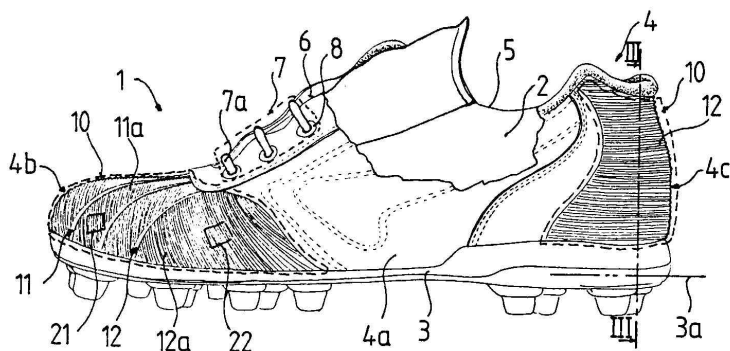
g) amelynek a labdával való ütközéskor fellépő deformálási energia egy részét felvevő és átmenetileg tároló és az eredeti helyzetbe való visszatéréskor visszaadó rugalmassága van,

azzal jellemezve, hogy

h1) az egyes irányítózónákon (11) belül a bordázat említett hosszirányai a hasíték (6) felől a talprész (3) felé, illetve a hasíték középvonalának folytatását képező szimmetria tengelytől, szögben megdöntve a talprész (3) felé mutatnak,

h2) és a bújtatónyílás (5), valamint az orr (4b) közötti szakaszon van legalább két olyan irányítózóna (11), melyeknél az említett hosszirányok egymástól eltérnek,

i) és a sportcipő lövésre történő használatakor a labda valamelyik irányítózónával (11) ütközik.

1. ábra a 222806 lajstromszámú szabadalom ábrája

2. A BITORLÁS TÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA ÉS AZ OBJEKTÍV JOGKÖVETKEZMÉNYEK ALKALMAZÁSA

A felperes a többször pontosított keresetében a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 35. § (2) bekezdés a), b) és c) pontjai alapján annak *megállapítását* kérte, hogy az alperes a „Predator Precision” és a „Predator Mania” típusú futballcipők importálásával, forgalmazásával, forgalomba hozatalra ajánlásával, raktározásával és reklámozásával a megjelölt időszakokban bitorolta a szabadalmát. A törvény által biztosított jogkövetkezmények közül a további *jogsértéstől való eltiltást*, a bitorlással érintett termékek előállításában, forgalmazásában és teljesítésében résztvevőkről valamint a terjesztésre vonatkozó üzleti kapcsolatokról *adatszolgáltatást és elégtételadást* követelt. Utóbbi kapcsán a közzétételt négy napilapban, az alperes honlapjának nyitóoldalán, facebook oldalának nyitóoldalán, az index.hu és hirkereso.hu hírportálokon, továbbá az alperes saját üzleteiben kérte. Emellett 100.000 forint *bitorlással elért gazdagodás visszatérítésére* is igényt tartott azzal a fenntartással, hogy az alperes adatszolgáltatása alapján ezt az összeget módosítja.

Az elsőfokú bíróság részítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy „Predator Precision” típusú futballcipőit 2000. április 15. és 2001. május 29. között importálta, 2001. május 1. és november 30. között forgalmazta, forgalomba hozatalra ajánlotta, raktározta, valamint 2000. évben reklámozta, továbbá azzal, hogy „Predator Mania” típusú futballcipőit 2002. február 15. és 2003. július 21. között importálta, 2002. március 1. és 2004. március 1. között forgalmazta, forgalomba hozatalra ajánlotta, raktározta és 2002. évben reklámozta, bitorolta a felperes 222806 lajstromszámú szabadalmát.

A bitorlás tényét illetően az első és másodfokú bíróság ugyanarra a megállapításra jutott. A fenti igénypontosorozatból a bíróságok az a)-g) jellemzők megvalósulását egyértelműnek találták, az nem is volt kérdéses, így valójában a h1), h2) és i) igényponti jellemzők megvalósulása igényelt bizonyítást.

A h1) jellemzőt a bíróságok úgy értékelték, hogy az csak az irányítózónákban elhelyezett bordázatok hosszirányát határozza meg, de a zónák elhelyezkedését nem szűkíti le. Ezért nem tartották elfogadhatónak azt a megszorító értelmezést, hogy a bordáknak a hasítéktól a talprészig kellene futniuk. Ugyan a leírásban szereplő rajzon ez a megoldás látható, de az a találmánynak csupán egy kiviteli alakját ábrázolja, míg az oltalom terjedelme ennél tágabb. Ellenkező esetben egyébként meglehetősen könnyen kikerülhetne az oltalom. Ezért a h1) jellemző kapcsán az első-és másodfokú bíróság is arra a következtetésre jutott, hogy pusztán azáltal, hogy az irányító zónákban alkalmazott bordák iránya a hasítéktól a talprész felé mutat, ezen igényponti jellemző megvalósult az alperesi termékekben.

A h2) igényponti jellemző szerint legalább két olyan irányítózónának kell lennie a cipőn, amelyeknek a hosszirányai eltérnek, azaz nem teljesen párhuzamosan futnak a talprész felé. A bíróságok szerint már első ránézésre is érzékelhető volt mindkét cipő tekintetében, hogy az egyes zónák bordázata eltérő szöget zár be a talppal, tehát nem párhuzamosak, így a hosszirányaik eltérőek. Ezért a h2) jellemző is megvalósult az alperes termékeiben.

Az i) igényponti jellemző szerint a sportcipő lövésre történő használatakor a labda valamelyik irányítózónával találkozik. Ez azt jelenti, hogy a bordázatnak ott kell lennie, ahol a játékosok a cipőt szándékosan lövésre használják. Ez önmagában nem határozatlan megfogalmazás azért, mert a cipőt különböző módokon lehet lövésre használni (pl. sarokrészsel), ugyanis az igénypontoknak nem egyetlen megoldást kell meghatározniuk. A találmány célja ugyanis olyan sportcipő, amely különösen a labdák továbbítási pontosságának fokozására hivatott, aminek csak egy eleme az orr-rész fejlesztése. A szabadalmi leírás is kitér arra, hogy a különböző poszton játszó játékosok esetén az ütközőzónák száma és elhelyezkedése eltérő lehet. A rajzon szereplő kiviteli alak is egy támadó poszton játszó ballábas játékos cipője. Éppen ezért e jellemzőt nem lehet úgy értelmezni, hogy az átlagos méretű futball-labda bármely irányból érkező mindig találkozzon egy irányítózónával, hiszen akkor a cipő teljes felületét irányítózónákkal kellene lefedni. Ehelyett a helyes értelmezés szerint, ha az irányítózónával borított felületet lövésre akarja használni a játékos, akkor a labdának legalább egy zónával kell találkoznia. A bíróságok a cipők vizsgálatokor arra a következtetésre jutottak, hogy a cipők kialakítása egyértelműen lövések pontosságának fokozására irányultak,¹ mivel lövéskor a labda legalább az egyik irányítózónával találkozik. Ezáltal az i) igényponti jellemző is megvalósult. Meglátásom szerint ez az értelmezés megfelel az Szt. 24. §-ában foglalt értelmezési követelménynek is.²

1 Ami nem pusztán a kapura rúgást jelenti, mert ahogyan arra a Fővárosi Ítéletábra is helyesen rámutatott, a labdarúgás során a lövések túlnyomó része éppen arra irányul, hogy valamelyik játékos olyan helyzetbe kerülhessen, ahonnan gólt tud lőni. Nincs csak góllövésre használható cipő, és a szabadalmi leírás is többféle irányított rúgásról, labdatovábbításról és lövésről tesz említést.

2 Az Szt. 24. § (3) bekezdése szerint az igénypontok tartalmát nem lehet kizárólag szó szerinti értelmükre korlátozni; az igénypontoknak azonban olyan jelentést sem lehet tulajdonítani, mintha azok csupán iránymutatást adnának szakember számára az oltalmazni kívánt találmány meghatározásához.

Az Szt. 24. § (2) bekezdése szerint a szabadalmi oltalom az olyan termékre vagy eljárásra terjed ki, amelyben az igénypont összes jellemzője megvalósul. A fentiek alapján pedig az eljáró bíróságok arra jutottak, hogy a tárgybeli szabadalom valamennyi igényponti jellemzője megvalósult az alperesi cipőkben, így a felperes kizárólagos hasznosítási joga sérült. Minthogy pedig teljesen egyértelmű volt és az alperes nem is vitatta, hogy a szabadalmas engedélye nélkül importálta, forgalmazta, forgalomba hozatalra ajánlotta, raktározta és reklámozta a terméket, a szabadalombitorlás ténye megállapítható volt.

Az elsőfokú bíróság ezért a részítéletében eltiltotta az alperest a további jogsértésektől. Emellett kötelezte az alperest, hogy szolgáltatson adatot arról, hogy a fenti időszakban a jogsértő termékeket mely cégektől vásárolta és importálta, továbbá a jogsértő termékek magyarországi forgalmazásából milyen nettó árbevétele keletkezett, mennyi volt a jogsértő termékek nettó előállítási költsége és magyarországi nettó kiskereskedelmi ára. Kötelezte továbbá az alperest, hogy a részítélet megállapításra vonatkozó rendelkezését tegye közzé a Nemzeti Sport című napilapban, országos kategóriában, fekete-fehér színben, 1/8-ad oldal méretű, álló hirdetésként, továbbá egy hónap időtartamra az adidas.hu honlapon és az alperes facebook oldalának nyitóoldalán legalább 14-es betűméretben, valamint saját márkakereskedéseiben a közönség számára jól látható helyen elhelyezett A/2-es méretű plakáton, fekete-fehér színben, 16-os méretű betűkkel, ezt meghaladóan az elégtételadás iránti keresetet elutasította.³

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla azonban az elsőfokú bíróság részítéletét a jogkövetkezmények alkalmazása tekintetében – helyesen – megváltoztatta. Egyrészt arra tekintettel, hogy a szabadalmi oltalom már évekkel a döntés meghozatala előtt megszűnt díjfizetés hiányában, a további jogsértéstől való eltiltásra irányuló felperesi kérelmet elutasította, hiszen fennálló oltalom hiányában ez értelmezhetetlen lenne. Emellett a cipők reklámozására mint bitorló magatartásra alapított kereseti kérelmet e részben elutasította, mivel az Szt. 19. §-ában biztosított kizárólagos hasznosítási jog körébe a törvény taxatív felsorolása alapján nem tartozik bele a reklámozás, így amikor az alperes az egyébként szabadalombitorló módon előállított cipőket reklámozta, maga a reklámozás mint részselekmény nem minősült szabadalombitorlásnak, mert arra nézve nem is illette meg kizárólagos jog a szabadalmast.⁴ Az elégtételadásra vonatkozó ítéleti rendelkezést is mérsékelte a másodfokú bíróság, egyrészt arra hivatkozással, hogy a szokásosnál nagyobb médianyilvánosság nem indokolja szükségképpen a jogsértés tényének szélesebb körű közzétételét, másrészt az utolsó bitorlónak minősített cselekmény óta a döntés meghozatalakor már közel 10 év eltelt. Arra is figyelemmel volt az ítéltábla, hogy a cipők fél-profi és profi játékosok számára készültek, ezért az átlagos sportbarátok és amatőr focistáknak csak szűk köre kerülhetett közvetlen érintkezésbe ezekkel a termékekkel. Az elégtételadás súlyossága kapcsán pedig nem lehet az alperes terhére

³ A Fővárosi Törvényszék 3.P.23.989/2012/9. számú, 2013.04.10-én kelt részítélete.

⁴ A reklámozás a védjegybitorlás körében értékelhető magatartás, lásd a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény 12. § (3) bekezdés e) pont.

róni a per elhúzódását, mivel az olyan jogszerű eszközöket vett igénybe a védekezése körében, amelyek a szabadalombitorlási ügyekben egyébként is tipikusak (a bitorlási per megindulását követően megsemmisítési eljárás kezdeményezése). Mindezekre tekintettel – a szükségesség és arányosság sérelme miatt – a másodfokú bíróság mellőzte a facebookon és a márkakereskedésekben kihelyezett plakátokkal történő elégtételadásra vonatkozó rendelkezéseket.⁵

3. A KÖTELMI IGÉNYEK ELÉVÜLÉSE

A szabadalombitorlás során igényelhető vagyoni szankciók megítélése külön szálát képezett az ügyben, ugyanis ezek tekintetében rész-közbenső ítélet született, amely felülvizsgálati kérelemmel egészen a Kúriáig jutott, és a bitorlással elért gazdagodás átengedésének mértékével – mint hátra maradt részkérdéssel – foglalkoztak az ügyet lezáró ítéletek, szintén a Kúria döntésével bezárólag.

A felperes az elsőfokú eljárás során a szabadalombitorlás miatt öt ért kárral kapcsolatos igényt fenntartotta, de azzal, hogy azösszegeket csak az alperesi adatszolgáltatást követően tudja előterjeszteni.

Az alperes 2014. február 17-i és 24-i leveleiben adatokat szolgáltatott a felperesnek, amely szerint a jogsértéssel érintett időszakban Magyarországon a „Predator Precision” cipőből 1691 párat értékesített átlagosan 54 euro/pár áron, míg a „Predator Mania” esetében 2426 pár került átlagosan 85,37 euro/pár nettó áron értékesítésre. Az első cipő átlagos nettó előállítási költsége páronként 33 USD, a másodiké 35 USD volt. Az első termék átlagos nettó kiskereskedelmi ára 132 USD/pár, a másodiké pedig 144 USD/pár volt. Közölte, hogy a kérdéses sportcipőket a Hong-Kong-i székhelyű Adidas Sourcing Limitedtől szerezte be.

A felperes igazságügyi könyvszakértő kirendelését javasolta, de ezzel egyidőben, valamint tanúk meghallgatását követően vagyoni igényeit többször is korrigálta. Eszerint a „Precision” cipők 46.940.712 forint, míg a „Mania” cipők 140.122.944 forint jogtalan gazdagodást eredményeztek az alperesnél, valamint 66.320.625 forintban jelölte meg a jogsértő cipők forgalmazásával előálló márkaérték-növekedést mint jogtalan gazdagodást. A kártérítési igénye pedig 38.790.000 forint elmaradt vagyoni előnyt takart. A feltalálói minőség megsértése miatt 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítést kért a felperes, mivel az alperesi vállalatcsoport iparjogvédelmi osztályának képviselője egy 2002. július 25-én kelt levelében kétségbe vonta a felperes feltalálói minőségét, utalva arra, hogy a „Predator” cipők Craig Johnston tervei alapján készültek. Ez az állítás a sajtóban is megjelent.

Az alperes védekezésében azonban arra hivatkozott, hogy a vagyoni és nem vagyoni kártérítési igények, valamint a gazdagodás visszatérítése iránti igény 100.000 forintot meghaladó része (amely összeget a felperes még az adatszolgáltatás előtt jelölt meg) elévült.

⁵ A Fővárosi Ítéltőábla 8.Pf.21.134/2013/8. számú, 2014.01.30-án kelt részítélete.

A Fővárosi Törvényszék rész- és közbenső ítéletével megállapította a kártérítési igények elévülését, ugyanakkor a gazdagodás visszatérítését megalapozottnak találta a szabadalombitorlást megállapító – másodfokon időközben jogerőre emelkedett – részítéletre hivatkozva. A Törvényszék az elévülés vonatkozásában kifejtette, hogy az Szt. 35. § (2) bekezdés a)-d) pontjaiban szereplő jogkövetkezmények tulajdoni jellegű igények, azonban az e) pontban szereplő gazdagodás visszatérítése valamint a (3) bekezdésben taglalt kártérítési igény a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján az általános öt éves határidőn belül elévül.⁶ A bitorlás tényét megállapító jogerős részítelet szerint 2004. március 1-jén fejeződött be a bitorlás (a „Mania” cipők esetében, ugyanis a „Precision” lábbelik vonatkozásában már korábban, 2001. november 30-án), azaz attól a naptól kezdődően esedékes minden vagyoni követelés, és ezzel egyidejűleg ezek elévülése is megkezdődött.

Az elévülési idő kapcsán a megszakadást és a nyugvást kellett megvizsgálni. A felperes kézenfekvő módon a régi Ptk. 327. § (1) bekezdésében foglalt bírósági igényérvényesítésre mint az elévülést megszakító jogcselekményre hivatkozott, ezt azonban nem látta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság. A 2002-ben benyújtott kereset egyáltalán nem tartalmazott a gazdagodásra vonatkozó kérelmet, és a későbbi jogfenntartó nyilatkozatok sem tekinthetők határozott kereseti kérelemnek. Az első ilyen 2012. december 12-én született, amikor a felperes – szintén jogfenntartással – de 100.000 forintban jelölte meg a követelt gazdagodás mértékét. A kártérítési igények vonatkozásában is hasonló következtetésre jutott a bíróság, mivel a kárigény jogfenntartása nem minősül bírói igényérvényesítésnek, és először csak 2014-ben fogalmazott meg a felperes számszerűsíthető igényt. Így tehát az elévülés megszakadása egyik esetben sem jött számításba.

A régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint az elévülési idő nyugszik, ha a jogosult menthető okból nem tudja az igényét érvényesíteni. A megszakadással szemben nyugvási ok felmerült az ügyben, ugyanis a szabadalom elleni megsemmisítési eljárást a Törvényszék menthető akadálnak tekintette. A megsemmisítési eljárás 2012. március 27-én zárult le jogerősen, így a nyugvásra vonatkozó szabályok értelmében attól számítva egy év állt a felperes rendelkezésére, hogy igényeit érvényesítse. Ezt követően azonban a felperes nem hivatkozhatott volna arra, hogy az alperesi adatszolgáltatástól tegye függővé igényeit, hiszen a saját kárát magának kellett volna észlelnie és felismernie, azok az ő érdekkörében merültek fel és nem a felperesi adatszolgáltatástól vagy a bitorlás megállapításától függő tények. A nem vagyoni kártérítés tekintetében pedig a személyiségsérelem érvényesítése végképp nem állhat összefüggésben az alperesi adatszolgáltatással. Így további, nyugvásra

⁶ A szellemi tulajdonjogok megsértése esetén támasztható igények elévüléséről nincs külön jogszabályi rendelkezés, ezért a bírói gyakorlat a Ptk. tulajdoni igények elévülhetetlenségére vonatkozó szabályából vezeti le azt, hogy a szellemi tulajdon is a tulajdon egyik formája, ezért azok az igények, amelyek annak megővására irányulnak, tulajdoni igényként nem évülnek el. Bár a megközelítés helyeselhető, de dogmatikai levezethetősége korántsem problémamentes, hiszen felszínre hozza a szellemi alkotások tulajdoni jellegére vonatkozó komplex problémakört. Pusztahelyi Réka: Gondolatok az elévülés alá nem tartozó igényekről, *Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica* (2012) 564.

okot adó menthető körülményt a bíróság nem talált, ezért a 2014. április 18-i beadványban megfogalmazott kárigények elévültek voltak.

A bitorlással elért gazdagodás megtérítésére vonatkozó igény a fentiekkel szemben nyugodott mindaddig, míg az alperes az adatszolgáltatást nem teljesítette, hiszen a gazdagodás az alperesi oldalon jelentkezik, ezért a felperes nem is lehetett abban a helyzetben, hogy határozott kereseti kérelmet terjeszthessen elő. Az eljárás folytatását követően nem sokkal, 2012. december 12-én a felperes ugyan megjelölt 100.000 forint gazdagodást, amely az alperes által sem vitatott módon az elévülési idő – megsemmisítési eljárás miatti – nyugvásának megszűnését követő egy éven belül történt, de ettől függetlenül a pontos összeg meghatározásához szüksége volt az alperesi adatokra, így ezen okból kifolyólag továbbra is nyugodott az elévülés. Az adatszolgáltatással azonban a nyugvás megszűnt, és a felperes a Ptk. által biztosított további egy éves határidőn belül megjelölte a visszatérítendő gazdagodás mértékét. Így tehát az alperes álláspontjával szemben nem évült el a korábban (2012. december 12-én) bejelentett 100.000 forint feletti rész.⁷

A Fővárosi Ítéltábla a döntés indokaival egyetértett, csupán a tényállást egészítette ki és pontosította annyiban, hogy az elévülési idő nyugvása nem a megsemmisítési eljárás jogerős befejezésével ért véget, hanem a per tárgyalása felfüggesztésének 2012. szeptember 4-i megszűnésével és az eljárás folytatásával, így a nyugvás utáni egy éves törvényi időköz alkalmazásával 2013. szeptember 4. napjáig lett volna lehetősége a felperesnek a kárigényekösszszerű előterjesztésére. Ettől függetlenül a 2014. április 18-i beadványban előadottak így is elévültek.⁸

A Kúria jogerős közbenső ítélet indokaival egyetértett, azt annyival egészítette ki, hogy a követelések jogalapjukban, és nem összecszerűségükben évülnek el. Ezért az összecszerűen meghatározott és elbírálásra alkalmas kötelmi igény határidőben történő érvényesítése alkalmas az elévülés jogkövetkezményeinek elhárítására, az pedig eljárásjogi kérdés, hogy ezt az összeget a per során (az elsőfokú ítélethezatalat megelőző tárgyalás berekesztéséig) meg lehet változtatni.⁹

4. A JOGSÉRTÉSSEL ELÉRT GAZDAGODÁS MEGTÉRÍTÉSE

Miután a jogerős részítelet megállapította, hogy szabadalombitorlás történt, és a Kúria által is felülvizsgált jogerős rész-és közbenső ítélet alapján a gazdagodás visszatérítésére vonatkozó igény nem évült el, az ügyben már „csak” azt kellett eldönteni, hogy mekkora gazdagodást kellene az alperesnek átengednie.

⁷ A Fővárosi Törvényszék 3.P.23.989/2012/30. számú, 2015.03.13-án kelt rész-és közbenső ítélete.

⁸ A Fővárosi Ítéltábla Pf.8.20.638/2015/9. számú, 2015.10.01-én kelt rész-és közbenső ítélete.

⁹ A Kúria Pfv.IV.20.283/2016/6. számú, 2016.09.14-én kelt közbenső ítélete 19-20. pontja.

A felperes 2016. február 15-én módosította a keresetét, amely alapján összesen 494.063.656 forintot követelt az alperestől. Ebből 46.940.712 forint a „Precision” cipőkkel, 140.122.944 forint pedig a „Mania” cipőkkel elért gazdagodás mértéke. Emellett az Adidas márka és goodwill bitorlással elért értéknövekedését 307.000.000 forintban jelölte meg. Marketing-kutatási, sport-gazdasági valamint könyv-, adó és járulékszakértő véleményére alapozva állította, hogy a bitorlás ideje alatt 232.000.000 forinttal nőtt az Adidas goodwilljének értéke, a jogsértésnek azonban a 2005-2014. évekre is továbbgyűrűző hatása van, ami további 75.000.000 forint gazdagodást eredményezett.¹⁰

Az alperes elévülési kifogására hivatkozva az elsőfokú bíróság megállapította, hogy mivel a gazdagodás visszatérítésére vonatkozó igény az adatszolgáltatásig, azaz 2014. február 24-ig nyugodott, a követelése meghatározására az ezt követő egy éven belül lett volna lehetősége, ezért a 2016-ban előadott követelés a felemelt rész tekintetében elévült. Erre tekintettel csak a határidőben előterjesztett 66.320.625 forint összegű igényt bírálta el a Fővárosi Törvényszék.¹¹ Ahogy azonban később az Ítéltábla erre helyesen rávilágított, a követelés nem évült el. A fentebb bemutatott kúriai álláspont (amely ugyan később szűletett az elévülés vonatkozásában, mint az ügyet érdemben lezáró elsőfokú ítélet) egyértelműen fogalmaz a tekintetben, hogy csak a jogalap, és nem az összecszerűség évül el, így később felemlhető az egyébként határidőben beterjesztett követelés.¹²

A cipőkből származó közvetlen gazdagodást, valamint a goodwill értéknövekedését a sajátosságuk miatt a továbbiakban külön-külön érdemes tárgyalni.

4.1. A cipők értékesítéséből származó közvetlen gazdagodás

Az alperes által szolgáltatott forgalmazási adatok hitelességét illetően vita volt a felek között, de az elsőfokú bíróság végül valósnak fogadta el azokat, mert a felperes nem tudott olyan hitelt érdemlő bizonyítékokkal előállni, amely az adatszolgáltatás valódiságát megcáfolhatta volna, illetve bizonyos pontatlanságok némely adat becsléssel történő meghatározásából eredtek. Az adatok alapján megállapításra került, hogy a cipők értékesítéséből származó, a bitorlás teljes időtartamára vonatkozó gazdagodás 60.473.237 forint. E tekintetben a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria is úgy találta, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével határozták meg ezt az összeget.

Ezt követően azt szükséges megállapítani, hogy a jogsértő termékek vonatkozásában a gazdagodás mekkora hányada származik a szabadalom bitorlásából, azaz a vizsgált szabadalom az érintett terméknek csak egy részét képezi, amely hiányában is eladható lett volna a termék, vagy pedig teljes egészében a találmányt valósította meg a bitorló áruja. Ezt a műszaki és közgazdasági paramétereken alapuló arányszámot nevezik *fedési hányadnak*. A Fővárosi Törvényszék szükségesnek látta a fedési hányad alkalmazását,

10 A cipők évtizedes sikere egyébként olyannyira érzékelhető, hogy 2017-ben mind a „Precision” mind pedig a „Mania” cipőkből korlátozott példányszámú remake cipőket készített az Adidas.

11 A Fővárosi Törvényszék 3.P.23.989/2012/55. számú ítélete.

12 Lásd a Kúria Pfv.IV.20.283/2016/6. számú, 2016.09.14-én kelt ítélete 19-20. pontja.

miel a találmány célja a lövések pontosságának fokozása, így nem maga a cipő a találmány, hanem annak egy feljavított képessége. Ezért különbséget kell tenni az érintett sportcipők kapcsán a klasszikus lábbeli funkciók és az adott sportág által megkívánt labdakezelési funkciók között, amelyek műszaki részaránya 50-50%-ban határozható meg. A labdakezelési funkción belül is különbséget tett a lövések és az egyéb labdakezelési technikák (pl. cselezés) között, ezek arányát is azonosnak tekintve. Így az irányítózónás találmány műszaki súlya a sportcipő egészét figyelembe véve 25%-ban állapítható meg. Ezzel az arányszámmal az a körülmény is értékelést nyert, hogy nem minden vásárló az irányítózóna miatt vette meg a cipőket, hiszen vezérelhették más szempontok is (pl. márkahűség, kényelem, külalak). Mindezeket figyelembe véve az elsőfokú ítélet szerint a cipők eladásából származó teljes gazdagodás 25%-a illeti meg a felperest, azaz 15.118.309 forint.¹³

A fedési hányad vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla eltérő következtetésre jutott, amely szerint a szabadalom a sportcipőt oltalmazta, amelynek speciális borítása javítja a labdatovábbítás pontosságát. A találmány újdonságát és feltalálói tevékenységen alapuló jellegét a bordázott irányítózónák adják, ez adta az elsőbbség napján azt a műszaki többletet, amiért oltalomban részesülhetett. Ez viszont nem elkülöníthető, cserélhető alkatrésze a cipőnek, így a szabadalom sem pusztán a bordázatot védi, hanem az ily módon bordázott teljes cipőt. Ezért az ítéltábla szerint mesterséges és indokolatlan volt a fedési hányadnak a fenti százalékok szerinti meghatározása, így a jogsértéssel elért teljes gazdagodás (60.473.237 forint) megfizetésére kötelezte az alperest.¹⁴

A Kúria eltérő indokok mellett, de egyetértett a jogerős ítélet azon rendelkezésével, miszerint a nettó árbevételeken alapuló gazdagodást további korrekciókkal nem szükséges csökkenteni. Egyrészt hivatkozott a BH1987.200 számú eseti döntésre, amelyben a Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy a fedési hányad értéke a megoldás műszaki és gazdasági jelentőségétől függően eltérhet a találmány által érintett alkatrésznek a termék egészében képviselt értékarányától. Ez jól rávilágít arra, hogy a fedési hányad nem pusztán egy matematikai érték meghatározás, hanem mozgásteret biztosít a jogalkalmazónak arra, hogy a találmány jelentőségét is számításba vegye. Másrészt tévesnek tartotta azt az ítéltáblai megközelítést, miszerint a szabadalom az egész sportcipőre vonatkozik, és ezért nem kell alkalmazni a fedési hányadot, ugyanis a fedési hányad alkalmazása nem mellőzhető csak azért, mert a találmány a terméktől nem elválasztható. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság sem járt el helyesen akkor, amikor formalista módon értelmezte az igénypontokat és alakította ki a 25%-os fedési hányadot. A szabadalom terjedelmét illetően megítésem szerint az Ítéltábla jutott helyes következtetésre. Az igénypontokból az következik, hogy a szabadalom tárgya egy olyan sportcipő, amelyen a meghatározott feltételeknek megfelelő bordázat található. Az a) igényponti jellemző egyértelművé teszi, hogy a szabadalom egy speciális jellemzővel bíró sportcipőt véd, és nem pusztán

13 A Fővárosi Törvényszék 3.P.23.989/2012/55. számú, 2016.04.01-én kelt ítélete.

14 A Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.783/2016/10. számú, 2016.11.08-án kelt ítélete.

az irányítózónát önmagában. Ha ugyanazt a bordázatot egy táskára helyeznék el, az nem valósítana meg szabadalombitorlást, mert az a) igényponti jellemző, amely sportcipőhöz köti a találmányt, nem teljesülne. A jellemző részben szereplő technikai újdonság a leíró részben szereplő, a technika állásához tartozó műszaki megoldással (a sportcipővel) együtt kezelendő. A sportcipő önmagában nem hordoz semmilyen újdonságot, de ha irányítózónákkal ellátják, akkor a termék egészében véve képezi a szabadalom tárgyát. Ezt támasztja alá a szabadalmi leírás is, amely a találmány szerinti sportcipő kapcsán az alábbiakat tartalmazza: „A találmánnyal célunk az ismert labdarúgócipők hiányosságainak kiküszöbölése és olyan változat megalkotása volt, amely lehetőséget teremt a hagyományos méretű és formájú lábbelikhez hasonló sportcipők alkalmazására...”

A Kúria kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a szabadalom szerinti cipővel a technika állásához tartozó cipőkhöz képest lényegesen hatékonyabban lehet gólt löni. A góllövésnek pedig – függetlenül attól, hogy milyen arányban történik az egyéb labdakezelési technikákhoz képest – meghatározó szerepe van. De a találmány nem csak a góllövést hivatott elősegíteni, hanem a célzott lövések nagyobb pontosságát is, amibe például a passzok és beadások is beletartoznak. Ezért a fenti BH elvi alapjain megállapítható, hogy a szabadalom által védett technikai fejlesztésnek kiemelkedő jelentősége van az egész cipőhöz képest. A Pp. szerinti köztudomású ténynek is tekinthető a „Predator Mania” világsikere, hiszen a 2002-es labdarúgó világbajnokságon a gólok 25%-át ebben a cipőben szerezték, és az Adidas közismerten nagy reklámkampányt épített köré, amely által lényegében egy új termék jött létre. Így a „a termék egészéhez képest a benne megjelenő találmány szerinti megoldás – meghatározó funkcionális és gazdasági súlyára tekintettel – teljes egészében lefedi a hasznosítással elért és gazdagodás címén visszatérítendő eredményt.”¹⁵ Azaz a Kúria más indokolással, de összességében helytállóan találta a jogerős ítéletet.

Az alperes hivatkozásával ellentétben az ún. kontribúciós hányad alkalmazását szükségtelennek tartotta a Kúria, mivel az érintett cipőket túlnyomó részt a funkciója miatt vásárolták meg, és nem pusztán márkahűségből. Ezért indokolatlan az elért gazdagodás mértékét ilyen alapon csökkenteni.

Érdemes pár gondolat erejéig kitérni arra az alperesi felülvizsgálati álláspontra, miszerint a gazdagodás megtérítése kapcsán figyelmen kívül kell hagyni azokat az árukat, amelyek nem kerültek eladásra, vagy vásárlói panasz miatt visszavették azokat. Erre azonban nem lehet eredményesen hivatkozni bitorlási perekben, ugyanis a bitorló gazdagodása már akkor bekövetkezett, amikor az országba importálta ezeket a termékeket, hiszen a termékek önmagukban is értékkel bírnak, függetlenül a későbbi értékesítésektől. „A költségek között nem lehet figyelembe venni a közvetlen költségeket meghaladó, az árszerkezetben megjelenő egyéb, közvetett költségeket, mint az áru sérüléséből adódó

¹⁵ A Kúria Pfv.IV.20.171/2017/9. számú, 2017.06.01-én kelt ítélete, 38. pont.

értékcsökkenést, vagy az eladatlan áru miatt a bitorlót érő veszteségeket.”¹⁶ Így a nettó árbevételből csak azokat a költségeket lehet levonni, amelyek a bitorló tevékenysége során általában is felmerülnek, valamint azokat a költségeket, amelyek kifejezetten a bitorlással összefüggésben merültek fel. A fennmaradó rész lehet a gazdagodás megtérítésének tárgya (az ún. tiszta profit), hiszen a kapcsolódó költségek a jogosultnál is ugyanígy felmerültek volna, ezért ellentétes lenne a káronszerzés tilalmával, ha a gazdagodás mértékébe azt is beleszámítanánk.¹⁷

4.2. Az Adidas goodwilljének értéknövekedése mint gazdagodás

A bitorlással elért gazdagodás visszatérítése kapcsán a nehezebb kérdés az volt, hogy van-e mód arra, hogy a világsikert arató jogsértő termékek által generált márkaérték-növekedést mint jogosulatlan gazdagodást a felperes követelje.

Az elsőfokú eljárásban is megállapításra került, hogy a jogsértő cipők olyan műszaki újdonságot hordoztak magukban, amely alkalmas volt arra, hogy az Adidas üzleti jóhírért növeljék. Ezt egyértelműen illusztrálta azon világsztárok sora is, akik a „Precision” és Mania” cipőkben léptek pályára 2000-ben és 2002-ben az Európa-bajnokságon és Világbajnokságon. Az Adidas egyértelműen jóhírű védjegy, a termékeivel szemben magasak a piaci és fogyasztói elvárások. A „Mania” cipőt a valaha volt legjobb Adidas cipőnek tartják, így határozottan kijelenthető, hogy a goodwill értékének fenntartásában és növelésében komoly szereppel bírt. A Fővárosi Törvényszék szerint a megállapított 60.473.237 forint gazdagodás (majd ennek a fedési hányaddal számított negyede) magában foglalja a brand értéknövekedését is, mivel ebből a gazdagodásból nem került levonásra sem az éves licencdíj, sem a marketing hozzájárulás, amelyet az alperes fizet a német anyavállalatnak a védjegy használatáért. A felperes választhatta volna a licencianalógiát is az igényelt gazdagodás kiszámításához, hiszen az alperes minimálisan a szabadalmaztásnak meg nem fizetett licencdíj összegével gazdagodott. De ez csak az elvi minimum, ezen felül bármely, a bitorlásból fakadó gazdasági előny a szabadalmaztást illeti meg, és ilyen többletelőny volt a márkaérték-növelő hatás, amely a visszatéríteni rendelt összegben benne volt.¹⁸

Ahogy arról a fentiekben volt szó, a Fővárosi Ítéltábla – helyesen – nem tekintette elévültnek a felemelt összegű gazdagodás megtérítése iránti igényt, így a 370.000.000 forintos értékű márkaérték-növekedésről foglalt állást. Az Adidas márka piaci pozíciójával, jóhírével, a fogyasztói elvárásokra vonatkozó állításokkal egyetértett, ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy az Adidas számos ruházati és sportterméket gyárt, amelyek mindegyikével szemben érvényesülnek minőségi elvárások, a márka általánosan jóhírű, közismert és általánosan képvisel magas minőséget. Egy ilyen soktermékes cég esetében pedig ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg, hogy az érintett két cipőtípus

¹⁶ A Kúria Pfv.IV.20.171/2017/9. számú, 2017.06.01-én kelt ítélete, 33. pont.

¹⁷ Kereszty Marcell: *Gazdagodás – kártérítés Európai szabadalmaztási ügyekben (2013)* [Elérhető: <https://prezi.com/wplywqaz0iz/gazdagodas-karterites/> (letöltés dátuma: 2017. február 12.).]

¹⁸ A Fővárosi Törvényszék 3.P.23.989/2012/55. számú, 2016.04.01-én kelt ítélete.

milyen mértékben járult hozzá a goodwill értékének növekedéséhez. Tovább nehezíti a kérdést, hogy az Adidas mint védjegy és a körülötte kialakult goodwill a német Adidas AG-t illeti meg, és végső soron nála mutatkozik meg az értéknövekedés.¹⁹ Ugyanígy vélekedett a Kúria is. Még ha kellő bizonyossággal számszerűsíthető is lenne egy ekkora cég esetében a kétféle cipő értékesítéséből származó márkaérték-növekedés, az a német védjegyjogosultnál jelentkezik.

A territorialitás elvéből fakadóan azonban nem a német anyavállalt követett el bitorlást, és nem is állt perben, így tőle nyilvánvalóan nem vonható el ez a gazdagodás. A magyar alperesnél ugyan elképzelhető, hogy ebből az értéknövekedésből valamiféle előny jelentkezzen, de mivel ő az anyavállalatnak fizet a védjegyek használatáért és ezáltal a goodwill élvezetért, a növekmény aligha fejezhető ki egzakt módon. Ráadásul az Adidas védjegy értékének a növekedését a perbeli adatok alapján a kizárólag magyarországi bitorló magatartásokra vetítve kellene meghatározni, ami még inkább lehetetlennek tűnik. Hiszen ha a cipők tényleg kimutatható értéknövekedést eredményeztek az Adidasnál, azt nem csak a perben elbírált hazai eladások, hanem a világ számos országában lebonyolított értékesítések generálták. Ezek viszont a territorialitás miatt nem képezhetik tárgyát a magyar bíróság előtt folyó pernek.²⁰

ÖSSZEGZÉS

Az ügy túl a médianyilvánosságon és a közérdeklődésen abból a szempontból is jelentős, hogy a későbbi bitorlási perekhez iránymutatást nyújthat. Az elévülés kapcsán rávilágít arra, hogy mindaddig, amíg valamely előkérdés tisztázása miatt a pert felfüggesztik (az oltalom megsemmisítése vagy árujelzők esetén törlése miatt eljárás van folyamatban), addig a kötelmi igények elévülése nyugszik. Ezen felül a nyugvás megállapítására ad alapot az is, ha a másik fél adatszolgáltatásától függ a felperesi igény, feltéve, hogy máshonnan nincs tudomása az igényt megalapozó tényekről. Ha pedig a fél határidőben előterjesztette a kötelmi igényét, azt később az eljárás során a Pp. szabályainak megfelelően felelheti, de ezt a különbözetet az elévülés szabályai nem érintik, mert a követelések jogalapjukban, és nem összecszerűségükben évülnek el.

A fedési hányad alkalmazása körében a Kúria rámutatott arra, hogy az nem csupán egy formalista értékjelző hányados. Ehelyett lehetőség van arra, hogy a bitorolt szabadalom műszaki és gazdasági súlyának nagyobb jelentőséget tulajdonítva eltérjenek az egyes alkatrészek tényleges értékarányaitól. Így ha a bitorolt megoldás a terméknek ugyan csak egy részét képezi, de mégis olyan jelentőségű, amely a termék lényegével és piaci rendeltetésével egybeforr, akkor 100%-os fedési hányad is alkalmazható.

A legnagyobb tanulságot a goodwillban bekövetkezett értéknövekedés mint jogosulatlan gazdagodás behajthatatlansága szolgáltatja. Ez egy olyan problémakör, amit a territorialitás elvéből adódóan jelenleg lehetetlen feloldani, és ez mindig a

19 A Fővárosi Ítélőtábla 8.Pf.20.783/2016/10. számú, 2016.11.08-án kelt ítélete.

20 A Kúria Pfv.IV.20.171/2017/9. számú, 2017.06.01-én kelt ítélete, 40-42. pont.

multinacionális nagyvállalatoknak kedvez. A védjegy jogosultja és a goodwill élvezője a központi anyavállalat, azonban ezek a tevékenységüket cégcsoportként számos országban folytatják. Ezekben az országokban, ha van is a bitorolt megoldásra nézve szabadalmi oltalom, azok függetlenek egymástól.²¹ Így külön-külön nemzeti perekben bírálható el az adott országban tevékenykedő leányvállalat magatartása. E leányvállalatoktól azonban nem vonható el a goodwill értéknövekedése miatti gazdagodás, mert az nem náluk jelentkezik. A védjegyjogosult anyavállalatot pedig csak a honossága szerinti államban elkövetett bitorló magatartások miatt lehetne perbe fogni, e perben viszont – szintén a territorialitás elve miatt – nem lehetne figyelembe venni a világ számos más országában értékesített termékekből eredő gazdagodást. Így ez klasszikus példája a 22-es csapdájának.

Ha azt feltételeznénk, hogy a goodwill a leányvállalatokra is kiterjed (azáltal hogy a leányvállalat ugyan fizet a védjegy használatáért, de a bitorlással elért üzleti siker révén egyre értékesebb védjegyért fizet, ezáltal az általa kapott ellenszolgáltatás növekvő értékével gazdagodik, hacsak nem nő a licenciadíja is) és egyáltalán kimutatható lenne, hogy az egy-egy országra vetített forgalmazásból fakadóan mekkora mértékben lett értékesebb a goodwill, még akkor is az összes országban (ahol a szabadalom fennállt és bitorolták) külön-külön kellene pert indítani, ami nyilvánvalóan olyan költségeket jelentene, amelyet csak a legnagyobb vállalkozások képesek finanszírozni.

Jelen perben is egyértelmű volt, hogy a „Predator Precision” és a „Predator Mania” cipők világszinten fokozták az Adidas értékét, de a fenti eljárási problémák miatt az erre vonatkozó gazdagodási igény érvényesíthetetlen. Valamelyest segíthet ezen, ha hatályba lép az egységes hatályú európai szabadalom rendszere, ahol a részes tagállamokban egységes hatállyal jön létre az oltalom, és ezek megsértése esetén a szabadalmi bíróságokhoz lehet fordulni. A rendszer nehézségei és politikai buktatói miatt ez azonban meglehetősen távolinak tűnik. A stabilabb lábakon nyugvó európai uniós védjegyjogoltalom és formatervezési mintaoltalom kapcsán ugyan lehetséges lenne az EU egész területén történt bitorló cselekményekből fakadó márkaérték-növekedést követelni jogosulatlan gazdagodásként, de továbbra is számítási problémákat okozhat az EU-n kívüli forgalmazás leválasztása a goodwill egészéről (vagyis az uniós goodwillt kellene kiszámlálni), valamint az sem könnyíti meg a jogosultak helyzetét, hogy az anyavállalatok nem minden esetben követnek el jogsértést, mert sokszor az adott országban tevékenykedő leányvállalatok valósítják meg azokat a piaci magatartásokat, amelyek sértik a jogosultak kizárólagos jogait. Így pedig újfent csak külön-külön jogalanyokat lehet beperelni, ami továbbra sem teszi lehetővé az anyavállalatnál jelentkező márkaérték-növekedés elvonását.

21 Lásd az ipari tulajdon oltalmára létesült Párizsi Unió Egyezmény 4bis cikkét.